Lietas Nr. C39127515
Lietas arhīva Nr. C-0264-16/3

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Valmierā, 2016.gada 28.janvārī

Valmieras rajona tiesas tiesnese I.Liepa rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2015.gada 20.oktobrī prasītāja cēlusi prasību tiesā, ar 2015.gada 13.novembrī izdarītajiem prasības precizējumiem, kurā lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus nepilngadīgo bērnu uzturam atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par minimālo uzturlīdzekļu apmēru no prasības celšanas dienas līdz laikam, kamēr bērni paši spēs sevi apgādāt. Prasītāja lūdz arī nekavējošu sprieduma izpildi.

Prasītāja norādījusi, ka bērnu tēvs ģimenē nedzīvo un par bērniem nerūpējas, visas rūpes ir tikai pašas prasītājas ziņā, norādījusi, ka viņai tomēr nepietiek līdzekļu, lai pilnībā nodrošinātu bērnu uzturu un materiālo labklājību.

Prasība pamatota uz Civillikuma 179.pantu.

Prasītāja arī norādījusi, ka nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

2015.gada 16.novembrī atbildētājam nosūtīts prasības pieteikums, nosakot 30 dienu termiņu no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas rakstveida paskaidrojuma sniegšanai. Atbildētājs sniedzis paskaidrojumu, kurā norādījis, ka prasību neatzīst, jo /pers. A/ ir atkarība no alkohola, un viņa pēdējos četrus gadus par bērniem nav rūpējusies. Prasītāja sūtījusi naudu bērnu uzturam, bet ļoti minimāli. Norādījis arī, ka /pers. A/ naudu tērē citām vajadzībām, bet tā netiek tērēta bērnu vajadzībām.

Civilprocesa likuma 250.^{25}panta pirmā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Šis paziņojums pusēm nosūtīts 2015.gada 10.decembrī.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{22}panta pirmo daļu, pusēm izskaidrotas pušu procesuālās tiesības, puses ir informētas par tiesas sastāvu, kā arī izskaidrotas tiesības pieteikt noraidījumu tiesnesei. Noraidījums nav pieteikts.

Motīvu daļa

Tiesa, pārbaudot rakstveida pierādījumus, atzīst, ka maza apmēra prasība ir pamatota un apmierināma.

Ar lietā iesniegto dzimšanas apliecību fotokopijām apstiprinās, ka /datums/dzimis /pers. C/, personas kods /personas kods/, /datums/dzimusi /pers. D/, personas kods /personas kods/, /datums/dzimis /pers. E/, personas kods /personas kods/, /datums/dzimis /pers. F/, personas kods /personas kods/, /datums/dzimusi /pers. G/, personas kods /personas kods/, /datums/dzimusi /pers. H/, personas kods /personas kods/, vecāki /pers. B/ un /pers. A/ (lietas 12.-17.lapa).

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu vecākiem ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par bērnu, jo līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Savukārt minētā panta piektajā daļā ir noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Ministru kabineta Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam Nr.37 paredz minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam vecumā no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, bet no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecumam – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas šobrīd sastāda attiecīgi EUR 92,50 un EUR 111,00, ievērojot to, ka ar 2016.gada 1.janvāri minimālā alga valstī noteikta EUR 370,00 apmērā.

Kā izriet no prasībā norādītā, nepilngadīgie bērni dzīvo kopā ar prasītāju un līdz ar to nav strīda par to, ka bērnu aprūpi un uzraudzību īsteno prasītāja.

Tiesa neapšauba atbildētāja paskaidrojumos norādīto, ka ir rūpējies par bērniem pēdējos četrus gadus, kas faktiski ir vecāku abpusējs pienākums, taču šobrīd atbildētājs bērnu uzturam materiālu palīdzību nesniedz. Tiesai nav pamata noraidīt prasību tikai tā iemesla dēļ, ka nauda, atbildētāja ieskatā, netiek izlietota bērnu vajadzībām, jo lietā par to nav pierādījumu un šādus apstākļus nav konstatējusi arī bāriņtiesa. Tādējādi uzturlīdzekļi nepilngadīgo bērnu uzturam piedzenami no atbildētāja par labu prasītājai.

Ievērojot atbildētāja paskaidrojumos izteiktos iebildumus pret prasītāju un par viņas attieksmi pret bērniem, tiesa lūdza bāriņtiesai iesniegt dzīves apstākļu pārbaudes aktu vai kādu citu informāciju par ģimeni iespējami objektīvākai lietas izspriešanai.

No Burtnieku novada bāriņtiesas tiesā iesniegtās informācijas par /pers. A/ ģimeni izriet, ka tieši atbildētājs /pers. B/ verbāli un fiziski ir bijis agresīvs pret saviem nepilngadīgajiem bērniem, mājās bieži bijuši konflikti un bērniem nācies piedzīvot tēva agresīvo uzvedību. Bāriņtiesa par iespējamo vardarbību ģimenē informējusi arī Valsts policiju, kura uzsākusi administratīvā pārkāpuma lietvedību pēc Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 172.^{2}panta pirmās daļas, t.i. par fizisku un emocionālu vardarbību pret bērnu.

2015.gada 25.augustā Valmieras rajona tiesas tiesnesis izskatījis /pers. A/ pieteikumu par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, kas apmierināts

pilnīgi, nosakot /pers. B/ pienākumu atstāt mājokli, aizliedzot atgriezties tajā, kā arī aizliedzot jebkādā veidā sazināties ar /pers. A/.

Bāriņtiesa arī norādījusi, ka šobrīd /pers. A/ dzīvo kopā ar bērniem, ir informējusi bāriņtiesu, ka plāno palikt Latvijā un uzsākusi darba meklējumu (lietas 33.lapa).

No bāriņtiesas noskaidrotā secināms, ka ģimenē ir bijušas problēmas, taču šobrīd /pers. A/, kā bērnu māte, mēģina tās novērst un saprast, sadarbojoties ar sociālo dienestu un apmeklējot psihologu. Nekādi lēmumi prasītājas tiesību ierobežošanai bērnu aprūpes un uzraudzības jautājumos nav pieņemti.

Vienlaikus tiesa arī norāda, līdzīgi kā jau tiesneses 2015.gada 27.oktobra lēmumā, ka daļā par uzturlīdzekļu piedziņas pārtraukšanu pēc sprieduma civillietā Nr.C390800415 prasītājai strīdus gadījumā ceļama prasība prasības tiesvedības kārtībā (lietas 19., 20.lapa).

Arī Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas 2015.gada 15.oktobra vēstulē prasītājai izskaidrotas viņas tiesības prasības celšanai par uzturlīdzekļu piedziņas pārtraukšanu (lietas 23.lapa).

Šādu prasījumu prasītāja nav cēlusi, līdz ar to tiesa, atbilstoši Civilprocesa likuma 192.pantā noteiktajam, taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Tādējādi, ņemot vērā, ka bērni dzīvo kopā ar prasītāju un atrodas viņas aprūpē un uzraudzībā, un to, ka likums nosaka arī atbildētāja- kā tēva, pienākumu rūpēties par saviem bērniem un prasītāja lūdz piedzīt uzturlīdzekļus tikai valsts noteiktā minimuma apmērā, tamdēļ tiesa uzskata, ka neatkarīgi no atbildētāja spējām uzturēt bērnus un viņa mantas stāvokļa, uzturlīdzekļi piedzenami prasītājas norādītajā apmērā, ievērojot Ministru kabineta Noteikumu par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam Nr.37 nosacījumus.

Uzturlīdzekļu piedziņa uzsākama ar 2015.gada 20.oktobri, t.i. ar prasības pieteikuma iesniegšanas dienu tiesā un līdz bērnu pilngadībai.

Ņemot vērā bērnu intereses un atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam, tiesa nosaka, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Vadoties no Civilprocesa likuma 203.panta ceturtās daļas nosacījumiem, ja pēc sprieduma spēkā stāšanās mainīsies apstākļi, kas ietekmēs maksājuma apmēru, puses var attiecīgi prasīt piespriesto uzturlīdzekļu palielināšanu vai samazināšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots (Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkts), piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Atbilstoši minētā likuma 34.panta pirmās daļas 1.c punktam, 35.panta pirmās daļas 3.punktam no atbildētāja par labu valstij būtu piedzenama valsts nodeva EUR 540,29 apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas paziņojumu un prasības pieteikuma piegādi EUR 5,30.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu, tiesa, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos.

Tādējādi, ņemot vērā, ka atbildētājam ir noteikta trešā invaliditātes grupa ar vispārējo darbspēju zaudējumu diapazonā no 25-59%, viņam prioritāri veicami uzturlīdzekļu maksājumi sešu bērnu uzturam, tiesa uzskata, ka atbildētājs ir atbrīvojams no valsts nodevas samaksas valsts ienākumos pilnībā, piedzenot no atbildētāja par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 5,30.

Ievērojot Civilprocesa likuma 204.^{1}panta nosacījumus, nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu- 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 34., 35., 42., 43., 193., 204.^{1}, 250.^{25}.pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

Prasību apmierināt pilnībā.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus nepilngadīgo bērnu /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas šobrīd sastāda EUR 111,00 (viens simts vienpadsmit *euro*) mēnesī ik mēnesi (līdz 31.12.2015 EUR 108,00), /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas šobrīd sastāda EUR 111,00 (viens simts vienpadsmit *euro*) mēnesī ik mēnesi (līdz 31.12.2015 EUR 108,00), /pers. E/, personas kods /personas kods/, uzturam 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas šobrīd sastāda EUR 111,00 (viens simts vienpadsmit *euro*) mēnesī ik mēnesi (līdz 31.12.2015 EUR 108,00), /pers. F/, personas kods /personas kods/, uzturam 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas šobrīd sastāda EUR 111,00 (viens simts vienpadsmit *euro*) mēnesī ik mēnesi (līdz 31.12.2015 EUR 108,00), /pers. G/, personas kods /personas kods/, uzturam 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas šobrīd sastāda EUR 111,00 (viens simts vienpadsmit *euro*) mēnesī ik mēnesi (līdz 31.12.2015 EUR 108,00), un /pers. H/, personas kods /personas kods/, uzturam 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas šobrīd sastāda EUR 92,50 (deviņdesmit divi *euro* 50 centi) (līdz 31.12.2015 EUR 90,00), bet no 7 gadu vecuma sasniegšanas 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, kas šobrīd sastāda EUR 111,00 (viens simts vienpadsmit *euro*) mēnesī ik mēnesi, sākot no 2015.gada 20.oktobra līdz bērna pilngadībai.

Uzturlīdzekļu maksājumi ieskaitāmi AS "Citadele" kontā Nr./numurs/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 5,30 (pieci *euro* un 30 centi).

Atbrīvot /pers. B/no valsts nodevas samaksas valsts ienākumos.

Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš daļā par tiesas izdevumu piedziņu noteikts 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties. Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Vidzemes apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Valmieras rajona tiesā.

Tiesnese I.Liepa